

Sygn. akt I ACa 1296/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jan Futro

Sędziowie: SSA Mikołaj Tomaszewski /spr./

SSO Ryszard Małecki

Protokolant: st.sekr.sąd Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa Bank (...) SA z siedzibą w W.

przeciwko T. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 sierpnia 2017 r. sygn. akt I C 194/17

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a. w punkcie 1 i zasądza od pozwanego na rzecz powoda 81.631,46 osiemdziesiąt jeden tysięcy sześćset trzydzieści jeden złotych 46/100) zł z odsetkami umownymi wynoszącymi 10% rocznie, ale nie więcej niż stopa odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 78.890,84 zł za okres od 23 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty;

b. w punkcie 2 i zasądza od pozwanego na rzecz powoda 9.482 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 8.132 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Mikołaj Tomaszewski Jan Futro Ryszard Małecki

IA Ca 1296/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 31 sierpnia 2016 roku wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego T. C. na swoją rzecz kwoty 81631,46 zł waz z odsetkami umownymi 10% rocznie ale nie więcej niż czterokrotność stopy lombardowej (...) od kwoty 78 890,84 zł

od dnia 23 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty, zasądzenia zwrotu kosztów sądowych w kwocie 1021 zł oraz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i zwrotu innych opłat w wysokości 10,21 zł.

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2016 roku Referendarz sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu .

Pismem z dnia 20 czerwca 2017 roku powód sprecyzował swoje żądanie i podał, że dochodzi zapłaty kwoty 78 890,84 zł z tytułu niespłaconej należności głównej wraz z odsetkami umownymi od 23 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty w wysokości 10 % rocznie, ale nie więcej niż czteroczteroletnia stopa lombardowej (...), kwoty 1 097,96 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek umownych w wysokości 10 % rocznie od kwoty 78 890,84 zł od dnia 20 kwietnia 2016 roku do dnia 7 czerwca 2016 roku, kwoty 1 642,66 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek umownych w wysokości 10 % rocznie od kwoty 78 890,84 zł od dnia 8 czerwca 2016 roku do dnia 22 sierpnia 2016 roku. Przyznał także, że we wcześniejszym piśmie procesowym mylnie określił datę wymagalności roszczenia i zamiast prawidłowej daty 20 kwietnia 2016 roku wskazał błędnie 4 maja 2016 roku.

Pozwany nie zajął stanowiska w sprawie.

Wyrokiem zaocznym z dnia Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że 29 sierpnia 2001 roku pozwany T. C. złożył wniosek o wydanie Karty (...). We wniosku tym nie było określonych limitów kredytowych. Po złożeniu wniosku pozwany zawarł z pozwanym umowę o Kartę Kredytową CityBan, , w treści której nie wskazano daty jej zawarcia.

W § 1 te same umowy wskazano, że Bank wyda Klientowi (pozanemu) Kartę uprawniającą do dokonywania transakcji w ramach limitu Kredytu na warunkach określonych w Umowie oraz w Regulaminie, a niezwłocznie po podpisaniu umowy Bank prześle pozanemu Kartę oraz pismo określające wysokość Limitu Kredytu ustalonego zgodnie z wnioskiem. Pismo z taką informacją stanowi załącznik do umowy (§ 1 ust. 2).

Zgodnie z § 2 umowy zawiera się ją na okres ważności Karty i automatycznie przedłuża się na okresy ważności kolejnych kart, chyba że klient poinformuje bank o zamiarze jej nieprzedłużenia na co najmniej 30 dni przed upływem okresu ważności aktualnie posiadanej karty .

Ustalono w umowie , że klient jest zobowiązany do spłaty co najmniej minimalnej kwoty do zapłaty, w wysokości wskazywanej w wyciągu. Spłata ta powinna nastąpić nie później niż w terminie wskazanym w wyciągu, który nie może być krótszy niż 24 dni od daty wystawienia przez Bank (...). Klient spłaca całość zadłużenia najpóźniej następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia umowy (§ 4 ust. 2) .W umowie wskazano, że bank jest uprawniony do pobierania opłat i prowizji określonych w Tabeli Opłat i Prowizji oraz odsetek określonych w Tabeli Oprocentowania obowiązujących w dniu zawarcia umowy (§ 6 ust. 2).

W § 14 umowy wskazano, że Klient może wypowiedzieć umowę w każdym czasie, z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia, a wypowiedzenie dokonywane jest w formie pisemnej lub przez CitiPhone, a zgodnie z regulaminem Kart (...) klient może wypowiedzieć umowę w każdej chwili ze skutkiem natychmiastowym, w celu dokonania wypowiedzenia klient zwraca do (...) kartę wraz z kartami dodatkowymi oraz pokrywa saldo zadłużenia i uiszcza wszelkie wymagane opłaty, prowizje i odsetki (VIII ust. 1 regulaminu)

W umowie zastrzeżono, że Bankowi przysługuje prawo do wypowiedzenia umowy w każdym czasie, z zachowaniem 30 dniowego okresu terminu wypowiedzenia w przypadku: niespłacenia przez klienta w terminie wskazanym w wyciągu, który nie może być krótszy niż 24 dni od daty wystawienia wyciągu pełnych minimalnych kwot do zapłaty za co najmniej 2 okresy rozliczeniowe, po uprzednim, pisemnym wezwaniu klienta do zapłaty

zaległych kwot w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy; naruszenia przez Klienta istotnych postanowień umowy; przekroczenia limitu kredytowego przez klienta; pogorszenia się zdolności kredytowej, a wypowiedzenie jest dokonywane przez bank w formie pisemnej (§14 ust. 3). Stopa

oprocentowania liczona jest według regulaminu obowiązującego na 73 dzień po dniu wygenerowaniu listu wypowiedzającego umowę o kartę kredytową. Termin ten został podyktowany wewnętrznymi procedurami powoda i stanowi przybliżony czas wysłania dokumentu wypowiedzenia umowy oraz czasu, jaki winien upłynąć od jego doręczenia, aby wypowiedzenie umowy stało się skuteczne.

W dniu 23 sierpnia 2016 roku bank wystawił Wyciąg z Ksiąg Banku (...), w którym stwierdzono, że pozwany jest zobowiązany do zapłaty z tytułu umowy o kartę kredytową (...) z dnia 29 sierpnia 2001 roku na dzień wystawienia tego dokumentu Bankowi kwotę 81 631,46 zł z tytułu niespłaconego kredytu w tym z należnymi odsetkami umownymi ustalonymi w regulaminie karty kredytowej (...) w wysokości 10 % rocznie od kwoty 78 890,84 zł naliczonymi do dnia 22 sierpnia 2016 roku oraz kwotę z tytułu odsetek umownych ustaloną jako 10 % rocznie od kwoty 78 890,84 zł od dnia 23 sierpnia 2016 roku od dnia faktycznej spłaty kredytu.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, iż żądanie pozwu nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 339 § 1 kpc jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, Sąd wyda wyrok zaoczny, zaś zgodnie z art. 340 kpc wyrok wydany w nieobecności pozwanego nie będzie zaoczny, jeżeli pozwany żądał przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności albo składał już w sprawie wyjaśnienia ustnie albo pisemnie.

W realiach niniejszej sprawy pozwany, mimo skutecznego doręczania mu korespondencji, nie zajął stanowiska w sprawie - nie udzielił odpowiedzi na pozew, nie pojawił się na rozprawie oraz nie złożył wyjaśnień - ani ustnych, ani pisemnych.

Mając na uwadze art. 339 § 2 kpc Sąd, wydając wyrok zaoczny, przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Co do zasady art. 339 § 2 kpc przewiduje domniemanie zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy (co zaznaczył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 czerwca 1997 roku, I CKU 87/97), a powyższe oznacza, że sąd, wydając wyrok zaoczny, nie dokonuje weryfikacji prawdziwości twierdzeń o faktach przytoczonych przez powoda, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości. W takim wypadku postępowanie dowodowe powinno być przeprowadzone, choć w istocie będzie się ono ograniczało jedynie do dowodów zawnioskowanych przez powoda i ewentualnie dopuszczonych przez sąd z urzędu.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należało, że okoliczności przedstawione przez powoda budziły uzasadnione wątpliwości Sądu. W żądaniu pozwu złożonego w Elektronicznym Postępowaniu Upominawczym inicjator procesu wskazywał, że data wymagalności roszczenia głównego to 23 sierpnia 2016 roku, a data wymagalności kwoty 1 097,96 zł z tytułu odsetek umownych to 22 sierpnia 2016 roku, w uzasadnieniu pozwu, podawał z kolei, że roszczenie stało się wymagalne z dniem 4 maja 2016 roku.

Postanowieniem z dnia 30 maja 2017 roku (k, 57) pełnomocnik powoda został zobowiązany do wyjaśnienia w terminie 14 dni rozbieżności pomiędzy twierdzeniami powoda w zakresie daty wymagalności roszczenia (22 sierpnia 2016 roku, 23 sierpnia 2016 roku, 4 maja 2016 roku) oraz do przedstawienia szczegółowego wyliczenia dochodzonych odsetek ze wskazaniem, od kiedy do kiedy zostały one naliczone i od jakiej kwoty, a także jakie oprocentowanie stosowano i na jakiej podstawie. Powód, wykonując zobowiązanie Sądu stwierdził jedynie, że data wymagalności roszczenia została podana przez pomyłkę i roszczenie stało się wymagalne 20 kwietnia 2016 roku (która to data nie była wskazywana we wcześniejszych pismach procesowych), podał też, jakich kwot z jakimi odsetkami się domaga. Nie wyjaśnił jednak, w jaki sposób ustalono datę wymagalności

roszczenia (kiedy zostało wysłane oświadczenie o wypowiedzeniu umowy przez powoda, czy pozwany odebrał je osobiście, czy przesyłka była awizowana, na jaki adres została wysłana korespondencja), nie wskazał, za jakie okresy płatności pozwany zwlekał z zapłatą, a także ile wynosiła każda z wymagalnych rat zobowiązania pozwanego, nie przedstawił, jaki był limit kredytowy przyznany pozwanemu oraz jaka była minimalna miesięczna kwota, do której

spląty zobowiązany był pozwany (a ta informacja była konieczna do ustalenia, czy wypowiedzenie umowy zostało dokonane zgodnie z § 14 ust. 3 umowy stron - jak zresztą wynikało z § 1 ust. 2 umowy bank był zobowiązany niezwłocznie po podpisaniu umowy przesłać Klientowi pismo określające wysokość Limitu Kredytu - kopia takiej korespondencji nie została dołączona na pozwu). Powód nie przedstawił ponadto żadnych dokumentów, z których wynikałaby data wypowiedzenia umowy kredytu oraz przyczyny jej wypowiedzenia. Nie przedłożono również dokumentów potwierdzających wystosowanie do pozwanego wezwania do zapłaty poprzedzającego wypowiedzenie umowy.

Powód nie dołączył do akt niniejszej sprawy wyciągów czy innych dokumentów, pozwalających na ustalenie, ile wynosiło zadłużenie pozwanego w chwili wypowiedzenia umowy, a odpowiadając na wezwanie Sądu pełnomocnik powoda przedstawił jedynie, zapłaty jakich kwot się domaga. Powód, mimo wezwania do sprecyzowania stanowiska i wyjaśnienia nieścisłości nie rozwiął uzasadnionych wątpliwości Sądu co do zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia, a - co wymaga szczególnego podkreślenia - wątpliwości te powstały wskutek rozbieżnych i nieścisłych danych wskazanych przez powoda. W trakcie procesu podał on 4 różne daty wymagalności roszczenia, a wezwany do wyjaśnienia tych różnic ograniczył się jedynie do złożenia pisemnego oświadczenia, niepopartego żadnymi dowodami z dokumentów.

Wskazać przy tym należy, że powód w jednym ze swoich pism procesowych wskazał, że stopa oprocentowania liczona jest według regulaminu obowiązującego na 73 dzień po dniu wygenerowaniu listu wypowiedzającego umowę o kartę kredytową. Termin ten został podyktowany wewnętrznymi procedurami powoda i stanowi przybliżony czas wysłania dokumentu

wypowiedzenia umowy oraz czasu, jaki winien upłynąć od jego doręczenia, aby wypowiedzenie umowy stało się skuteczne. W przypadku umowy zawartej z pozwanym stopę odsetek według powoda określa Regulamin Kart (...) w W. z dnia 1 czerwca 2015 roku (tj. regulamin obowiązujący 73 dni po wygenerowaniu listu wypowiedzającego). Z powyższego stwierdzenia powoda wynika, iż stopa oprocentowania liczona jest zgodnie z procedurami banku, które nie zakładają ustalenia dokładnej daty wypowiedzenia umowy (oraz stwierdzenia skuteczności tego wypowiedzenia), lecz przewidują czas, jaki powinien upłynąć od wygenerowania listu z wypowiedzeniem umowy do jej doręczenia, Sąd, w obliczu takiego oświadczenia powoda, przy niedołączeniu potwierdzenia nadania i odbioru korespondencji nie był w stanie ustalić czy i kiedy doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy, a w konsekwencji w jakiej wysokości winny być naliczane odsetki.

W ocenie Sądu Okręgowego twierdzenia powoda zawarte w pozwie budzą uzasadnione wątpliwości co uzasadniało oddalenie powództwa.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją powód, który powołując się na naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 6 kc i art. 60 kc naruszenie prawa procesowego w postaci art. 232 zd, 2 kpc w zw. z art. 207 § 3 kpc, art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 245 oraz w związku z art. 505³⁷ kpc oraz art. 339 § 1 i 2 kpc, art. 339 § 2 kpc wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie żądania pozwu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona.

Zgodnie z art. 339 kpc:

§ 1, Jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny.

§ 2. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach

procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie sposób uznać, by w niniejszej sprawie zachodziły uzasadnione wątpliwości co do twierdzeń powoda, a nawet Sąd Okręgowy nie stwierdził, by zostały one nakierowane na obejście prawa. Przepis art. 339 § 2 in principio jako zasadę ustanawia założenie, że twierdzenia o okolicznościach faktycznych zawarte w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą stają się podstawą faktyczną wyroku zaocznego bez ich weryfikacji w postępowaniu dowodowym.

Mechanizm przewidziany w art. 339 § 2 k.p.c. wpisuje się w filozofię procesu opartego na zasadzie kontrydiktoryjności: sąd cywilny nie bada na ogół rzeczywistej treści stosunków prawnych łączących strony, poprzestając na ich twierdzeniach co do ich wzajemnych relacji. Z tego powodu fakty przyznane, a nawet fakty niezaprzeczone przez drugą stronę, mogą być uznane za udowodnione (art. 229 i 230 k.p.c.). W konsekwencji, jeśli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd akceptuje twierdzenia powoda przytoczone w pozwie. Ustawodawca wychodzi z założenia, że skoro pozwany - prawidłowo powiadomiony o pretensji strony powodowej - nie wdaje się w spór, to znaczy, że faktom w pozwie powołanym nie zaprzecza. Warto nadmienić, że na takiej samej filozofii opiera się postępowanie upominawcze, nakazowe, a - nade wszystko - elektroniczne postępowanie upominawcze, gdzie sąd wydaje rozstrzygnięcie nie wymagając żadnych dowodów, a to, czy postępowanie dowodowe toczyć się będzie i w jakim zakresie zależy od inicjatywy pozwanego. Dlatego właśnie wyrok zaoczny może uwzględniać powództwo nawet wówczas, gdy powód nie przedstawia żadnych dowodów.

W niniejszej sprawie powód przedstawił jednakowoż dowody, które także nie dawały podstaw do odstąpienia od reguł wskazanych w art. 339 § 2 kpc.

Rację ma Sąd Okręgowy, że dołączony do pozwu wyciąg z ksiąg bankowych, który zgodnie z art. 95 ust. 1a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe w postępowaniu cywilnym nie ma mocy dokumentu urzędowego,

przewidzianej w art. 244 k.p.c., stanowi on natomiast dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. i podlega ocenie razem z wszystkimi innymi dowodami, w myśl reguł wynikających z art. 233 k.p.c.

Nie znajduje jednak podstaw dezawuowanie na tej podstawie znaczenia tego dokumentu w niniejszej sprawie.

Pozbawienie tego dokumentu mocy określonej w art. 244 kpc miało stanowić ułatwienie dla kontrahentów banku prowadzących z nim spór sądowy (argument z porównania treści art. 252 i 253 kpc).

Nie można pomijać, że dokument w postaci wyciągu z ksiąg bankowych powoda(k. 39) został sporządzony przez podmiot profesjonalnie zajmujący się udzielaniem oraz obsługą pożyczek i kredytów, w ramach przyznanych mu w tym zakresie kompetencji ustawowych wynikających z art. 95 ust. 1 Pr. bank, przez upoważnioną do tego osobę oraz na podstawie ksiąg rachunkowych.

Jeżeli Sąd Okręgowy uważał, że wbrew regule z art. 339 § 2 kpc powód winien udowodnić roszczenie dokumentami źródłowymi, stanowiącymi podstawę wystawienia dokumentu na k. 39, to winien do tego w sposób jednoznaczny zobowiązać stronę powodową.

Tego Sąd Okręgowy nie uczynił, a jednocześnie zarzuca stronie powodowej, że nie przedstawiła żadnych dokumentów potwierdzających datę oraz przyczyny wypowiedzenia kredytu jak również wystosowania do pozwanego wezwania do zapłaty poprzedzającego wypowiedzenie umowy.

Zobowiązanie strony powodowej do złożenia wyjaśnień na mocy punktu 2 postanowienia z dnia 30.05.2017r. (k. 57) nie obejmowało obowiązku przedłożenia dowodów.

Powód zastosował się tymczasem do tego wezwania i wskazał w piśmie z dnia 20.06.2017r, z jaką datą stało się wymagalne roszczenie, wyjaśnił dlaczego w pozwie wskazano inną datę wymagalności oraz przedstawił jakich kwot wraz odsetkami (z określeniem ich stopy) dochodzi w niniejszej sprawie.

Powód załączył też regulamin kart kredytowych (...) w W. (...).

Nie można zakładać, że roszczenie nie jest prawdopodobne (bo do tego sprowadza się zawarta w tym przepisie dyrektywa nakazująca przyjmować za prawdziwe twierdzenia powoda) z tego powodu, że nie zostało udowodnione.

Do apelacji dołączono dowody w postaci wyciągów z rachunku karty kredytowej pozwanego, odpis wypowiedzenia umowy o kartę kredytową z dowodem nadania.

Z dokumentów tych tym bardziej nie wynika podstawa do zakwestionowania twierdzeń powoda, o których mowa w art. 339 § 2 kpc.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc:

I. zmienił zaskarżony wyrok:

a. w punkcie 1 i zasądził od pozwanego na rzecz powoda 81.631,46 zł z odsetkami umownymi wynoszącymi 10% rocznie, ale nie więcej niż stopa odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 78.890,84 zł za okres od 23 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty;

b. w punkcie 2 i zasądził od pozwanego na rzecz powoda 9.482 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 8.132 zł tytułem zwrotu

kosztów postępowania apelacyjnego.

Na kwotę zasądzoną w punkcie I.b. składają się opłata od pozwu w wysokości 4.082 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 5.400 zł.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej znajdowało oparcie w art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Mikołaj Tomaszewski Jan Futro Ryszard Małecki

--	--	--